proLékaře.cz | 7.10.2026

doi: 10.48095/cccsnn2026147

100 let české neurologické kliniky Univerzity Karlovy
Hennerova škola

100 years of the Czech Department of Neurology, Charles University
The Henner school

Redakční rada potvrzuje, že rukopis práce splnil ICMJE kritéria pro publikace zasílané do biomedicínských časopisů.
The Editorial Board declares that the manuscript met the ICMJE "uniform requirements" for biomedical papers.

E. Růžička

Neurologická klinika, 1. LF UK a VFN v Praze

✉
prof. MUDr. Evžen Růžička, DrSc.
Neurologická klinika
1. LF UK a VFN v Praze
Kateřinská 30
120 00 Praha 2
e-mail: evzen.ruzicka@lf1.cuni.cz

Přijato k recenzi: 10. 6. 2026
Přijato do tisku: 15. 6. 2026

Souhrn
Kamil Henner (1895–1967) byl vůdčí osobností školy, jejíž první generace se zformovala na neurologické klinice Univerzity Karlovy mezi roky 1937 a 1945. Článek připomíná Hennerovo převzetí vedení kliniky, složení první generace jeho žáků, jejich válečné a poválečné osudy, podíl na budování neurologických pracovišť a jejich roli při rozvoji jednotlivých podoborů neurologie v Československu. Rozvoj Hennerovy školy přitom neprobíhal v klidných podmínkách: zasahovaly do něj nacistická perzekuce, poválečné institucionální změny, komunistické kádrování a omezení mezinárodních kontaktů po roce 1948 i normalizační čistky po roce 1968. Přesto se Hennerovo pojetí neurologie přeneslo z pražské kliniky do celé země a zůstává součástí paměti oboru i v dalších generacích.

Klíčová slova
Kamil Henner – Hennerova škola – dějiny neurologie – československá neurologie – Neurologická klinika UK v Praze

Abstract
Kamil Henner (1895–1967) was the leading figure of a school whose first generation took shape at the Department of Neurology, Charles University, between 1937 and 1945. The article recalls Henner's assumption of the department's leadership, the composition of the first generation of his pupils, their wartime and post-war destinies, their role in building neurological institutions, and their contribution to the development of individual subspecialties of neurology in Czechoslovakia. The development of the Henner school, however, did not take place under calm conditions: it was affected by Nazi persecution, post-war institutional changes, political vetting by the communist regime and the restriction of international contacts after 1948, as well as by the purges of the normalization period after 1968. Nevertheless, Henner's concept of neurology spread from the Prague department throughout the country and remains part of the memory of the field even in later generations.

Key words
Kamil Henner – Henner school – history of neurology – Czechoslovak neurology – Charles University Department of Neurology in Prague

Úvod
Akademik Kamil Henner (1895–1967) má své trvalé místo v historii české a slovenské neurologie jako pokračovatel díla započatého zakladatelem oboru Ladislavem Haškovcem, a současně jako osobnost, která tomuto dílu dodala rozsah a trvalost. Zatímco Haškovec, stejně jako neurologicky orientovaní internisté Ladislav Syllaba a Josef Pelnář či psychiatr Antonín Heveroch po sobě zanechali jen úzké okruhy přímých žáků, Hennerovi se podařilo vytvořit skutečnou školu. Během tří desetiletí v čele pražské neurologické kliniky přivedl k neurologii desítky mladých lékařů, kteří si obor zvolili pod jeho vlivem a dále jej rozvíjeli v každodenní praxi jako přednostové klinik, primáři i řadoví nemocniční a ambulantní specialisté. Pro několik generací lékařů i studentů představoval Henner ztělesnění neurologie: nejen autoritu odbornou a organizační, ale také učitele, jehož způsob myšlení, klinického uvažování a přednášení zůstával natrvalo v paměti. I šest desetiletí po jeho smrti se klinice, kterou vybudoval a vedl, říká „Hennerova" – ne pouze z úcty k jeho jménu, ale proto, že jeho žáci a žáci jeho žáků rozšířili jeho pojetí oboru do celé země.

Převzetí kliniky a první generace žáků, 1937–1945
Kamil Henner převzal vedení Neurologické kliniky 1. října 1937. Zakladatel kliniky prof. Ladislav Haškovec (1866–1944) odešel již v roce 1936 na odpočinek. Jeho nejbližší spolupracovník prof. Jan Šebek (1895–1959), pověřený dočasným vedením kliniky, z ní po Hennerově nástupu odešel, následován několika dalšími lékaři [1]. Počátkem roku 1939 pak byly v souvislosti s rasovými zákony nuceny kliniku opustit Edita Singerová (1909–1966) a Milada Steinová (1908–1944) a po odtržení Slovenska odešel do Bratislavy

proLékaře.cz | 7.10.2026

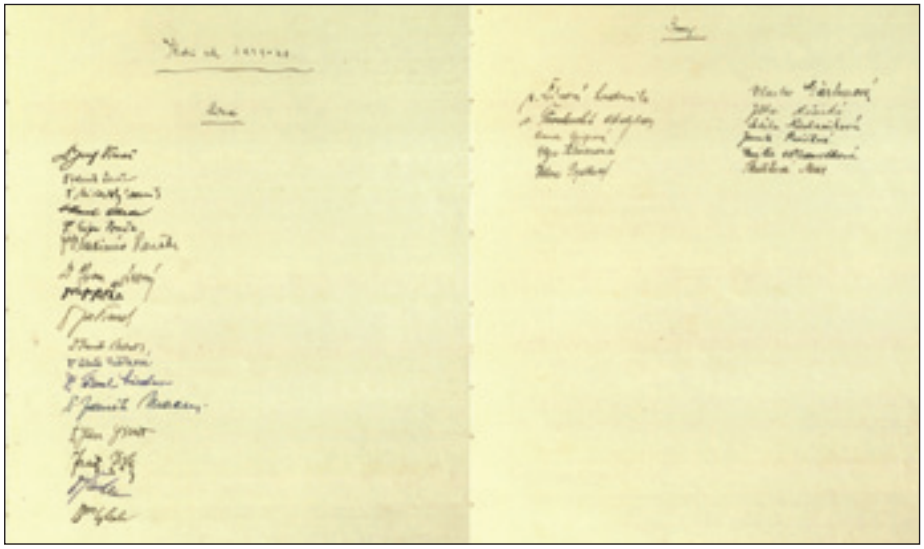

Obr. 1. Seznam lékařů a zdravotních sester pro akademický rok 1939–1940 s vlastnoručními podpisy – faksimile dvou stran z Pamětní knihy Neurologické kliniky.
(zdroj: Masarykův ústav a Archiv Akademie věd České republiky [MÚA AV ČR], fond Kamil Henner ml.)

Fig. 1. List of registrars and nurses for the 1939–1940 academic year, with handwritten signatures – facsimile of two pages from the Memorial Book of the Department of Neurology.
(source: Masaryk Institute and Archives of the Czech Academy of Sciences [MIA CAS], collection Kamil Henner Jr.

Obr. 2. Výběr z alba fotografií lékařů kliniky (1945).
(zdroj: MÚA AV ČR, collection Kamil Henner Jr.
Horní řada zleva: V. Piťha, J. Jirout, J. Šimek, K. Obrda
Druhá řada zleva: L. Fučíková, Z. Miřatský, O. Starý, Z. Macek
Třetí řada zleva: J. Hrbek, M. Šercl, I. Lesný, Z. Servít
Spodní řada zleva: F. Pleskot, V. Loučka, E. Ponča, F. Švehla

Fig. 2. Selection from an album of photographs of the department's physicians (1945).
(source: MIA CAS, collection Kamil Henner Jr.)
Top row, from left: V. Piťha, J. Jirout, J. Šimek, K. Obrda.
Second row, from left: L. Fučíková, Z. Miřatský, O. Starý, Z. Macek.
Third row, from left: J. Hrbek, M. Šercl, I. Lesný, Z. Servít.
Bottom row, from left: F. Pleskot, V. Loučka, E. Ponča, F. Švehla.

Jozef Černáček (1910–2004). Z původního osazenstva Kliniky pro choroby nervové – mezitím přejmenované na Kliniku neurologickou [2] – tak nakonec zůstal pouze Jiří Šimek (1908–2000).

Kamil Henner přišel z jiného prostředí [3]. Byl žákem prof. Ladislava Syllaby (1868–1930), přednosty české I. lékařské (nynější I. Interní) kliniky Všeobecné nemocnice v Praze, internisty s mimořádnou neurologickou erudicí, člena Francouzské neurologické společnosti a spoluzakladatele Purkyňovy společnosti pro studium duše a nervstva. Díky Syllabově podpoře se Henner mohl soustředit výhradně na neurologii. V roce 1930 se habilitoval a v roce 1933 byl jmenován mimořádným nehonorovaným profesorem neuropatologie, jak

proLékaře.cz | 7.10.2026

se tehdy klinický habilitační obor označoval. Po Syllabově předčasném úmrtí mohla díky toleranci jeho nástupce prof. Kristiána Hynka (1879–1960) neurologická skupina na I. lékařské klinice dále působit. Z ní na podzim 1937 přechází spolu s Hennerem na Neurologickou kliniku Václav Piťha (1908–1974), který se pak hned v březnu 1938 habilituje. Během následujících dvou let přicházejí na místa asistentů kliniky a nehonorovaných lékařů, tzv. externistů, další nové tváře. Složení této první generace Hennerových žáků a spolupracovníků je zachyceno v pamětní knize kliniky, s vlastnoručními podpisy lékařů a sester pracujících na klinice v akademickém roce 1939–1940 (obr. 1). Z období do roku 1945 také pocházejí fotografie lékařského týmu v albu, jež nejspíše vzniklo jako dárek k 50. narozeninám prof. Hennera v roce 1945 (obr. 2). Tuto skupinu lékařů, kteří na kliniku nastoupili mezi roky 1937 a 1945 lze tedy označit jako první generaci Hennerovy školy (tab. 1).

V létě 1938 na kliniku nastoupil také čerstvý absolvent lékařské fakulty, pozdější docent a profesor Ivan Lesný (1914–2002), který o svých začátcích na klinice napsal:

„Tehdejší neurologická klinika nebyla klinikou, jak si ji dnes představujeme. Za profesora Haškovce se skládala z ambulance (tj. poliklinky) na Karlově a šesti set lůžek chroniků v tehdejších Masarykových domovech v Krči. … Když se stal Kamil Henner přednostou, přibylo k tomu ještě jeho oddělení akutních neurologických onemocnění při I. interní klinice, to jest 12 lůžek, šest ženských, šest mužských. … Ale 1. prosince 1938 se otvírala už opravdová neurologická klinika! Čtyřicet lůžek v bývalé divisní nemocnici uvolněné postavením vojenské nemocnice ve Střešovicích." [4]. Jde o příčný trakt někdejší Novoměstské jezuitské koleje na adrese U nemocnice 1, kde dnes sídlí společný příjem interně nemocných Všeobecné fakultní nemocnice). Podle zápisu v Pamětní knize kliniky tam však neurologické oddělení bylo v provozu až od ledna 1940 [5], tedy po uzavření českých vysokých škol v důsledku událostí z listopadu 1939. Oddělení muselo být později uvolněno pro válečné potřeby a neurologie se v roce 1943 přesunula do budovy na dnešní adrese Viničná 9 [6]. Zajímavé je, že ještě v poválečných letech nejméně do roku 1951 bylo sídlo ambulance Hennerovy neurologické kliniky udáváno na adrese U nemocnice 1 [7].

Ivan Lesný pokračuje: *„Na klinice byl po profesorovi Hennerovi nejdůležitější osobou docent Václav Piťha (obr. 3), který jediný směl za profesora podpisovat operační návrhy. Dále zde byli asistenti, Jozef Černáček a Josef Vinař, a pak řada neplacených lékařů jako Evžen Ponča, František Pleskot (vojenský stipendista), Jan Jirout (ve vojenské presenční službě) a ještě několik externistů, mezi něž jsem se skromně zařadil."* [4].

Zvláštní zmínku zasluhuje několik lékařek a lékařů Hennerovy kliniky, do jejichž životů zasáhly nacistické rasové zákony. V průběhu roku 1939 museli být lékaři židovského původu propuštěni ze státních nemocnic, ale mohli ještě vykonávat soukromé praxe, v roce 1940 přišel úplný zákaz lékařské činnosti a následovaly deportace do koncentračních táborů. Ella Folkmannová, od roku 1945 pod jménem Eliška Klimková-Deutschová (1906–1981), pracovala v letech 1931–1933 na oddělení kliniky v Masarykových domovech, pak odešla na neuropsychiatrickou kliniku do Brna. Přežila Terezín i Osvětim, ale ztratila tam většinu rodiny. Od roku 1945 na Hennerově klinice působila jako asistentka a v roce 1962 odešla na místo přednostky kliniky v Plzni. Roland Schwarz, od roku 1945 pod jménem Rudolf Černý (1909– neznámé datum úmrtí), začínal v neurologické skupině na Syllabově klinice. V roce 1939 se mu podařilo odejít do exilu, sloužil v britské armádě v severní Africe, po roce 1945 se na kliniku vrátil a několik dalších let na klinice pracoval jako odborný asistent [4] (obr. 4). Edita Singerová působila na klinice od prosince 1937, léta okupace strávila v exilu ve Velké Británii a na kliniku se nakrátko vrátila v roce 1951. Milada Steinová, provdaná Picková, na klinice pracující jako externistka v letech 1937–1938, zahynula v Osvětimi [8]. Také Ivan Lesný zmiňuje svůj částečný židovský původ jako zdroj ohrožení za okupace; deportaci do koncentračního tábora se mu však podařilo uniknout [4]. I někteří z kolegů přicházejících na kliniku po válce měli dramatické zkušenosti spojené s emigrací i s dopadem holocaustu na vlastní rodiny. Karel Lewit (1916–2014) se účastnil bojů na západní frontě v řadách Československé samostatné obrněné brigády; Armín Široký (původním jménem Armin Scheer, 1911–1983) přišel s československým armádním sborem ze Sovětského Svazu; Bedřichu Rothovi (1919–1989) se podařilo uniknout ze Slovenského štátu a dostudovat medicínu v Bernu a v Paříži [9].

Rozvoj klinik a oddělení od roku 1945

V květnu 1945 vstupuje Neurologická klinika do poválečné situace v poměrně konsolidovaném stavu. Prostorově se po létech provizorií dočkala stálého umístění v nově získané budově německé neurologické kliniky v bývalém klášteře sv. Kateřiny, navíc jí zůstala sousední budova na křižovatce Viničné a Kateřinské ulice, užívaná už od roku 1943 (obr. 5). Podařilo se udržet pohromadě tým českého neurologického oddělení, z nějž během válečných let odešel jen Jaromír Hrbek (1914–1992) do neurologické ambulance do Plzně. Na klinice naopak našel útočiště Jiří Vítek (1901–1973), který po habilitaci v roce 1933 odešel z neurologické skupiny při I. lékařské klinice, aby vedl neurologickou ambulanci Okresní nemocenské pojišťovny v Praze a vybudoval její sanatorium ve Vráži u Písku, ale za okupace byl z vedoucího místa propuštěn. Po válce byl jmenován profesorem (mimořádným 1946, řádným 1966), ale již na trvalo zůstal poněkud stranou, jako vedoucí neurologického oddělení fakultní polikliniky, pouze formálně náležícího ke klinice [8].

Od léta 1945 se ovšem klinika musela vyrovnávat s každodenní péčí o neurologické pacienty na několikanásobně vyšším počtu lůžek, navíc se obnovila i povinnost zajistit neurologickou péči o několik stovek „chroniků" v Masarykových domovech v Krči. Zároveň bylo nutno ujmout se mimořádného objemu výuky na fakultě, která musela už od června 1945 ve zrychleném režimu obsáhnout několik tisíc studujících postižených v roce 1939 nuceným přerušením studia. Dále bylo nutno na fakultu co nedříve přijmout nové zájemce o studium nahromaděné za 6 let okupace. Od podzimu 1945 se proto do výuky zapojily i nově vzniklé fakulty Karlovy Univerzity v nemocnicích v Plzni a v Hradci Králové [2]. Tamější neurologická pracoviště – do té doby běžná nemocniční oddělení – tedy pro odborné vedení a pro zapojení do univerzitní výuky nutně potřebovala posily, jejichž hlavním zdrojem se přirozeně stala Hennerova klinika. Neurologickou kliniku lékařské fakulty v Hradci Králové tak vybudoval Václav Piťha, již v říjnu 1945 jmenovaný mimořádným profesorem, v Plzni se prvním přednostou kliniky stal Jaromír Hrbek. Další Hennerův žák Miroslav Šercl (1908–1972) se pak v roce 1946 stal prvním přednostou neurologické kliniky lékařské fakulty v Olomouci. Zajímavé je, že z kliniky odešla také Libuše Fučíková (1913–1976), která v Hradci Králové až do roku 1948 vedla katedru anatomie.

V roce 1951 došlo k radikálním personálním změnám souvisejícím s přeměnou hradecké lékařské fakulty na Vojenskou lékařskou aka-

proLékaře.cz | 7.10.2026

Tab. 1. Hennerova škola, první generace (1939–1945).

Jméno	Roky působení na klinice	Role na klinice	Akademické hodnosti	Pozdější pracoviště a funkce
Jiří Vítek (1901–1973)	1930–1934 1939–1973	1930 nehonorovaný asistent NS; od 1939 na HNK	doc. 19. 12. 1933 prof. 6. 9. 1946	1934–1939 vedoucí neurologické ambulance ONP, od 1936 nervové sanatorium ve Vráži; od 1945 vedoucí neurologického oddělení na fakultní poliklinice
Václav Piťha (1908–1974)	1931–1945	1931 externista NS, 1934 asistent, 1938 docent HNK	doc. 22. 3. 1938 prof. 1. 10. 1945	přednosta neurologických klinik: Hradec Králové (1945–1951); Plzeň (1951–1961); Martin (1967–1974)
Ella Folkmannová / Eliška Klimková-Deutschová (1906–1981)	1931–1933 1945–1962	1931 externistka Haškovcovy kliniky; od 1. 6. 1945 asistentka HNK	doc. 17. 5. 1962 prof. 1. 4. 1967	1933–1939 asistentka neurologické kliniky MU Brno, od 1942 vězněna v Terezíně, od 1944 v Osvětimi; od 1. 9. 1962 přednostka neurologické kliniky LF UK v Plzni (1962–1972)
Miroslav Šercl (1908–1972)	1932–1945	1932–1937 externista NS, 1939–1941 asistent HNK	doc. 15. 5. 1946 prof. 1948	přednosta neurologických klinik: Olomouc (1946–1951); Hradec Králové (1951–1970)
Jiří Šimek (1908–2000)	1933–1951	1933 externista Haškovcovy kliniky, od 1938 asistent HNK	doc.13. 12. 1946	primář neurologického oddělení Thomayerovy nemocnice v Krči (1951–1973)
Jozef Černáček (1909–2006)	1935–1939	1935 externista Haškovcovy kliniky, od 1938 asistent HNK	doc. 16. 5. 1946 prof. 14. 10. 1948 akademik SAV 1964	přednosta neurologické kliniky LF Univerzity Komenského v Bratislavě (1952–1974), zakladatel slovenské neurologie
Milada Steinová (1908–1944)	1937–1938	od počátku 30. let demonstrátorka NS, od 1937 postupně externistka, pomocná vědecká síla, asistentka HNK		ambulantní neuroložka do 1939, zahynula v Osvětimi
Roland Schwarz / Rudolf Černý (1909–neznámo)	1937–1938 1945–19??	1933 externista NS, 1937–1938 a od 1945 asistent HNK		1939 emigrace, britská armáda v severní Africe; návrat 1945; později neurolog v Praze
Edita Singerová (1909–1966)	1937–1939, 1951–1952	externistka, pomocná vědecká síla, od 1938 asistentka HNK; 1951–1952 lékařka neurologického oddělení fakultní polikliniky		1939–1945 emigrace ve Velké Británii; od 1945 neuroložka v Praze
František Švehla (1913–1986)	1937–1951	externista, dále postupně asistent, docent HNK	doc. 13. 12. 1946	primář neurologického oddělení nemocnice Karlovy Vary (1952–1970)
Libuše Fučíková (1913–1976)	1938–1945	asistentka HNK		1945–1948 přednostka katedry anatomie při LF Hradec Králové, později ambulantní neuroložka
Ivan Lesný (1914–2002)	1938–1971	1938 externista, od 1939 asistent HNK	doc. 31. 1. 1947 prof. 1968	přednosta Dětské neurologické kliniky FDL UK (1971–1981), zakladatel dětské neurologie v Československu
Vladimír Loučka (1910–1992)	1936–1945	1936 externista Haškovcovy kliniky, od 1939 undární lékař HNK		primář neurologického oddělení nemocnice České Budějovice
František Pleskot (1909–1975)	1938–1948	1938 externista, od 1939 asistent HNK		primář neurologického oddělení ÚVN Praha – Střešovice
Evžen Ponča (1908–1983)	1938–1945	demonstrátor, pomocná vědecká síla, asistent HNK		primář neurologického oddělení nemocnice Ústí nad Labem

ČSAV – Československá akademie věd; FDL UK – Fakulta dětského lékařství Univerzity Karlovy; FÚ ČSAV – Fyziologický ústav Československé akademie věd; FVL UK – Fakulta všeobecného lékařství Univerzity Karlovy; HNK – Hennerova neurologická klinika; ILF – Institut pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů; LF – lékařská fakulta; LF UK – Lékařská fakulta Univerzity Karlovy; LF UP – Lékařská fakulta Univerzity Palackého; LFH UK – Lékařská fakulta hygienická Univerzity Karlovy; MU – Masarykova univerzita; NK – neurologická klinika; NS – neurologická skupina I. lékařské kliniky; ONP – Okresní nemocenská pojišťovna; SAV – Slovenská akademie věd; ÚDL – Ústav pro doškolování lékařů; UK – Univerzita Karlova; ÚVN – Ústřední vojenská nemocnice.

proLékaře.cz | 7.10.2026

Tab. 1 – pokračování. Hennerova škola, první generace (1939–1945).

Jméno	Roky působení na klinice	Role na klinice	Akademické hodnosti	Pozdější pracoviště a funkce
Zdeněk Servít (1913–1986)	1938–1954	externista HNK od 1938, asistent po roce 1945	doc. 8. 7. 1947 prof. 1967 akademik ČSAV 1968	ředitel FÚ ČSAV v Praze (1954–1969)
Jaromír Hrbek (1914–1992)	1938–1942	1938 externista a demonstrátor kliniky, nehonorovaný asistent HNK	doc. 1948 prof. 1956 akademik ČSAV 1973	od 1942 neurologická ambulance v Plzni, od 1945 přednosta neurologických klinik: LF UK Plzeň (1945–1951); LF UP Olomouc (1951–1979)
Josef Vinař (1908–1969)	1938–1939, 1948–1950	asistent HNK		ambulantní neurolog
František Žižka	1939–19??	externista a asistent HNK od 1939		ambulantní neurolog
Jan Jirout (1912–2001)	1939–2001	externista, dále postupně asistent, docent, profesor HNK	doc. 5. 8. 1946 prof. 1. 11. 1959	
Zdeněk Macek (1913–2003)	1939–1959	1939 externista, dále postupně asistent, docent HNK	doc. 1. 10. 1959 prof. 1. 8. 1962	přednosta neurologické kliniky LFH UK v Praze a vedoucí katedry neurologie ÚDL (1959–1972); do 1986 primář neurologického oddělení nemocnice Benešov
Zdeněk Mířatský (1913–1966)	1939–1966	1939 externista, dále postupně asistent, docent HNK	doc. 21. 12. 1961	
Karel Obrda (1910–1991)	1939–1991	1939 externista, dále asistent, docent; vedoucí rehabilitačního oddělení HNK	doc. 17. 5. 1962	
Oldřich Starý (1914–1983)	1945–1972	vědecká pomocná síla HNK před válkou, asistent od 1945	doc. 1. 4. 1955 prof. 1. 12. 1961	děkan FVL UK (1961-1963), rektor UK (1966–1969), přednosta neurologické kliniky FVL UK (1968–1970)
František Hanzal (1916–2003)	1945–1971	sekundární lékař od 1945, asistent, docent HNK	doc. 1. 7. 1963 prof. 1978	přednosta neurologického oddělení FDL UK (1972–1976); vedoucí katedry neurologie ILF (1976–1988)

ČSAV – Československá akademie věd; FDL UK – Fakulta dětského lékařství Univerzity Karlovy; FÚ ČSAV – Fyziologický ústav Československé akademie věd; FVL UK – Fakulta všeobecného lékařství Univerzity Karlovy; HNK – Hennerova neurologická klinika; ILF – Institut pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů; LF – lékařská fakulta; LF UK – Lékařská fakulta Univerzity Karlovy; LF UP – Lékařská fakulta Univerzity Palackého; LFH UK – Lékařská fakulta hygienická Univerzity Karlovy; MU – Masarykova univerzita; NK – neurologická klinika; NS – neurologická skupina I. lékařské kliniky; ONP – Okresní nemocenská pojišťovna; SAV – Slovenská akademie věd; ÚDL – Ústav pro doškolování lékařů; UK – Univerzita Karlova; ÚVN – Ústřední vojenská nemocnice.

Obr. 3. Doc. MUDr. Václav Piťha (vlevo) a neznámá zdravotní sestra na ambulanci českého neurologického oddělení v přízemí divizní nemocnice (cca 1940–1941).
(zdroj: MÚA AV ČR, fond Kamil Henner ml.)

Fig. 3. Assoc. Prof. Václav Piťha, MD (on the left) and an unidentified nurse in the outpatient department of the Czech neurological ward on the ground floor of the divisional hospital (c. 1940–1941).
(source: MIA CAS, collection Kamil Henner Jr.)

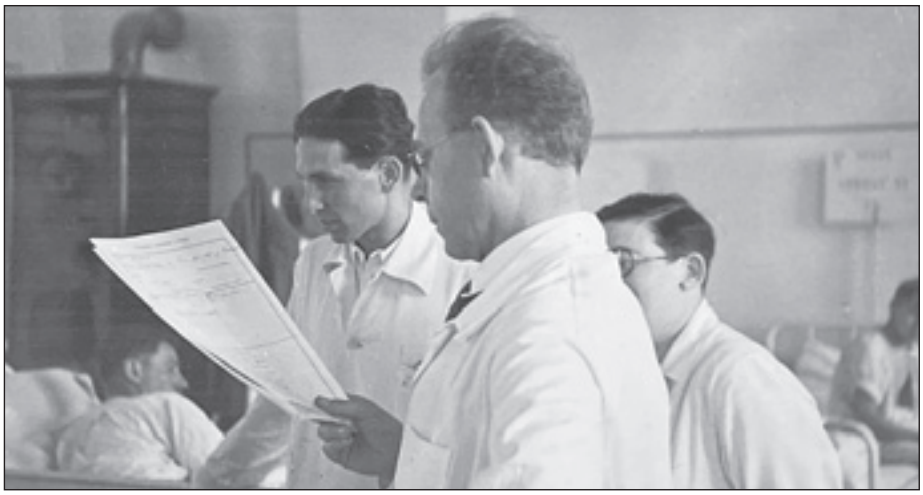

Obr. 4. Zleva asistent MUDr. Rudolf Černý a prof. MUDr. Kamil Henner při vizitě (1945).
(zdroj: MÚA AV ČR, fond Kamil Henner ml.)

Fig. 4. From left: Assistant Rudolf Černý, MD, and Prof. Kamil Henner, MD, during a ward round (1945).
(source: MIA CAS, collection Kamil Henner Jr.)

proLékaře.cz | 7.10.2026

Obr. 5. Zleva MUDr. Jiří Šimek, diplomovaná sestra Ludmila Šínová, prof. MUDr. Kamil Henner, Marie Kopáčková (sekretářka), MUDr. Libuše Fučíková a MUDr. František Pleskot na dvorku budovy českého neurologického oddělení Na Křižovatce 481 (dnes Viničná 9) (1945).
(zdroj: MÚA AV ČR, fond Kamil Henner ml.)

Fig. 5. From left: Jiří Šimek, MD; Ludmila Šínová, registered nurse; Prof. Kamil Henner, MD; Marie Kopáčková, secretary; Libuše Fučíková, MD; and František Pleskot, MD, in the courtyard of the Czech neurological ward building at Na Křižovatce 481, now Viničná 9 (1945).
(source: MIA CAS, collection Kamil Henner Jr.

demii. Dosavadní přednosta hradecké kliniky, všeobecně uznávaný Václav Piťha, byl pro komunistický režim kádrově nepřijatelný. Jako nestraník pocházející z významné a vysoce situované pražské podnikatelské a lékařské rodiny, která v té době čelila konfiskaci majetku a dalším formám perzekuce, nemohl vést kliniku na elitní vojenské akademii a byl přinucen odejít na méně exponovanou pozici přednosty kliniky v Plzni [10,11]. (Odtud v roce 1961 odchází do výzkumného ústavu psychiatrického a od roku 1968 svou kariéru uzavřel na místě přednosty Neurologické kliniky Jesseniovy lékařské fakulty v Martině.) V Hradci Králové se novým přednostou stal politicky spolehlivý Miroslav Šercl, zatímco na jeho místo v Olomouci přechází oddaný komunista Jaromír Hrbek, propagátor pavlovovského učení, který později jako děkan fakulty a rektor Palackého univerzity usiloval o to, aby se olomoucká škola stala ideologickým centrem sovětského modelu medicíny. Po sovětské okupaci se Jaromír Hrbek v roce 1969 stal ministrem školství a strůjcem masových personálních čistek v akademickém prostředí [12], kdy mimo jiné odvolal Oldřicha Starého, svého někdejšího kolegu a Hennerova nástupce, z funkce rektora Univerzity Karlovy (UK) [13].

Obsazováním akademických pozic na nově vznikajících univerzitních klinikách odliv pracovníků z Hennerovy kliniky po roce 1945 neskončil. Rozvoj oboru si vyžadoval vznik nových neurologických oddělení i tam, kde dosud neexistovala nebo tam, kde jejich funkci částečně a v nestejné kvalitě zastupovala lůžka interních nebo psychiatrických oddělení. Bylo třeba podpořit vznik a rozvoj nových oddělení a Hennerova klinika se opět stala přirozeným zdrojem lékařů schopných tato oddělení založit a vést, aby – řečeno slovy Svatopluka Káše – *„budovali neurologii v hennerovském duchu na českém venkově"* [14]. Kamil Henner přijímal rozšíření oboru jako nevyhnutelný a velmi žádoucí vývoj, který podporoval, i když to pro jeho kliniku znamenalo oslabování o blízké spolupracovníky, jež zřejmě nebylo vždy snadné nahradit. Už krátce po skončení války, ještě v roce 1945, tak postupně odcházejí všichni tři Hennerovi asistenti, kteří se podíleli na legendárním dobytí německé neurologické kliniky [6]: František Pleskot (1909–1975) do Ústřední vojenské nemocnice, Evžen Ponča (1908–1983) do Ústí nad Labem a Vladimír Loučka (1910–1992) do Českých Budějovic. Zřejmě se nejednalo o zcela dobrovolné odchody, velkou roli asi hrály zodpovědnost k oboru i respekt k pokynu uctívaného šéfa [14]. Jako poslední z první generace Hennerovy kliniky odcházejí na nově vznikající neurologické primariáty František Švehla (1913–1986) do nemocnice na Františku a potom do Karlových Varů a Jiří Šimek do Thomayerovy nemocnice v Praze-Krči. V letech 1951–1953 obsazovali další neurologické primariáty v menších nemocnicích v Čechách již odchovanci z druhé generace Hennerovy kliniky, kteří nastoupili po roce 1945: doc. Josef Kohout (1913–1976) ve Strakonicích, Karel Hanf (1907–neznámé datum úmrtí) v Mladé Boleslavi, Alois Masák (1913–1983) v Pardubicích a Adolf Svoboda (1917–1971) na Kladně. Nově jmenovaní primáři si zachovali osobní vztah k Hennerovi i ke klinice, konzultovali tu své pacienty a účastnili se tradičních středečních seminářů, když ne zcela pravidelně, tak alespoň vždy při příležitosti oslav narozenin akademika Hennera (obr. 6).

Pro úplnost je třeba dodat, že Hennerovi žáci se později objevili i na místech přednostů neurologických klinik na dalších pražských lékařských fakultách UK založených v roce 1952. Na Lékařské fakultě hygienické (dnešní 3. LF UK) nahradil v roce 1959 zemřelého prvního přednostu Jana Šebka Hennerův žák Zdeněk Macek (1913–2003), jenž zároveň převzal neurologickou katedru Ústavu pro doškolování lékařů (ÚDL), přejmenovaného později na ILF, dnes IPVZ). Prof. Macek vedl kliniku do roku 1972, okolnosti jeho odchodu nejsou z dostupných zdrojů známy, časově však spadají do období normalizačních personálních změn. Na Fakultě dětského lékařství (dnešní 2. LF UK) v Motole byl prvním vedoucím samostatného neurologického oddělení od roku 1957 docent Karel Mathon (1905–1971), neurolog pocházející z Pelnářovy II. Interní kliniky Všeobecné nemocnice. Nebylo mu však umožněno povýšit oddělení na kliniku [15]. V roce 1972 do Motola přišel s cílem otevřít plnohodnotnou kliniku další Hennerův žák František Hanzal (1916–2003), ani jeho kádrové předpoklady však zřejmě nebyly dostatečné. Klinika nebyla ustavena a Hanzal z Motola v roce 1976 odchází na místo vedoucího neurologické katedry ILF, která byla mezitím přemístěna do Thomayerovy nemocnice v Krči [16]. Jinému Hennerovu žákovi, prof. Ivanu Lesnému, se nicméně v roce 1971 podařilo v Motole založit první sa-

proLékaře.cz | 7.10.2026

mostatnou dětskou neurologickou kliniku v Československu.

Na klinice v Kateřinské uváděly oficiální materiály univerzity Hennerovo jméno na místě přednosty ještě dva roky po jeho odchodu na odpočinek [7]. Oldřich Starý byl vedením kliniky pověřen až po Hennerově smrti, od října 1967, a přednostou kliniky byl jmenován v lednu 1968. Jako představitel reformního křídla Komunistické strany Československa a rektor UK patřil k těm, které normalizační čistky zasáhly mezi prvními: v listopadu 1969 byl odvolán z funkce rektora, v září 1970 také z funkce přednosty Neurologické kliniky a vzápětí byl propuštěn z lékařské fakulty i z nemocnice [13]. Jeho další osud byl neradostný. Po několika letech zaměstnání neodpovídajících jeho dřívějšímu postavení nakonec získal – snad přičiněním akademika Černáčka – místo na lékařské fakultě v Bratislavě, kde však krátce poté v roce 1983 zemřel. Po Starého odchodu byl vedením kliniky pověřen a od roku 1972 jmenován přednostou Josef Vymazal (1927–2014), nejmladší z docentů habilitovaných Kamilem Hennerem, jehož vedení pomohlo klinice v normalizačních letech uchovat odbornou kontinuitu i část původního ducha Hennerovy školy [17].

Obr. 6. Příchod akademika Hennera na kliniku v den oslavy jeho 60. narozenin 30. 3. 1955. Uprostřed vchází Kamil Henner v doprovodu Elišky Klimkové-Deutschové, za nimi vlevo Jan Jirout, vpravo Ivan Lesný.
(zdroj: MÚA AV ČR, fond Kamil Henner ml.)

Fig. 6. Arrival of Academician Henner at the department on the day of the celebration of his 60th birthday, 30 March 1955. Kamil Henner is seen entering in the center, accompanied by Eliška Klimková-Deutschová; behind them are Jan Jirout on the left and Ivan Lesný on the right.
(source: MIA CAS, collection Kamil Henner Jr.)

Rozvoj podoborů neurologie v Československu

Kamil Henner od počátku své odborné kariéry sledoval nejnovější oborové trendy, rozvíjel vlastní výzkumnou a publikační činnost, později inicioval zaměření či podporoval spontánní odborné zájmy svých žáků. V době nacistické okupace, poté, co v listopadu 1939 došlo k uzavření českých vysokých škol, české kliniky mohly dále existovat jen jako nemocniční oddělení, bez výuky a bez výzkumu. Hennerovi spolupracovníci však zákaz příliš nerespektovali. Jak vzpomíná Ivan Lesný: *„…V té době, kdy nám byla vědecká činnost jako podřadnému národu zakázána, se mnoho udělalo na naší klinice – oddělení. Jirout zorganizoval první neurologický rentgen …, já jsem vyšetřoval tzv. chronaximetrií, což byl vrchol naší klinické neurofyziologie, dříve než byla elektroencefalografie či elektromyografie. … Všichni jsme vedle své práce na klinice, řekněme rutinní, pracovali s nadšením na svých vědeckých problematikách. Když si vzpomínám na ty doby, tak uvažuji s úžasem a obdivem, na ty lidi, kteří uprostřed hrůz nacistické okupace, uprostřed té hrozné války, kdy denně umíraly deseti tisíce na bojištích i v zázemí, dokázali se soustředit na svoji vědeckou problematiku. Šimek a Ponča sbírali syringomyelii, Pleskot sledoval každou afázii na klinice, Švehla se zabýval mokem mozkomíšním. Vedle Hennerovy skvělé osobnosti, učitele a vědce, byli to právě tito lidé, kteří způsobili ten obrovský vzestup neurologie, lékařského oboru, jenž nám připadal a připadá nejkrásnější, potom v dalších letech.“* [4].

Nadšený zájem o rozvíjení jednotlivých podoblastí oboru vytrval i v poválečných letech. Hennerova osobnost, odborná pověst a centrální postavení kliniky měly zřetelný gravitační účinek. Brzy po válce se na klinice objevují nová jména, lékaři a lékařky, kteří nahrazují odcházející kolegy a postupně se sami stávají oporami týmu, výraznými odborníky i zakladateli nově se rozvíjejících podoborů neurologie. Následující odstavce sledují jejich podíl na rozvoji jednotlivých podoborů; u příslušníků druhé, poválečné generace, nezahrnutých v tab. 1, jsou doplněny alespoň základní biografické údaje.

Kamil Henner se osobně zasloužil o zavedení elektroencefalografie do klinické praxe v Československu. V zápiscích vydaných posmrtně poznamenal (Časopis lékařů českých, 1969): *„Léta 1939 až 1947 znamenala prvý rozmach klinické elektroencefalografie, na němž jsme se z technických důvodů nemohli podílet. Teprve koncem roku 1947 jsme obdrželi darem prvý elektroencefalograf“* [18]. Jednalo se o anglický aparát značky Rahm, ale brzy nato se Henner osobně přičinil svými kontakty v USA o získání osmisvodového Grassova aparátu. Docent Jiří Šimek se stal prvním vedoucím laboratoře a spolu s Jiřím Steinem (1920–1971) vydali první československou učebnici EEG [19]. Henner přispěl i k rozvoji epileptologie. Ve své monografii Epilepsie a paraepilepsie klade důraz na příčinnou roli traumat hlavy, na jejich prevenci i na životosprávu pacientů [20]. Na to navázal Zdeněk Servít, který se zabýval především neurofyziologickým výzkumem, ale uchoval si vztah ke klinice a až do své smrti vedl poradnu pro nemocné s epilepsií na Fakultní poliklinice na Karlově náměstí. Dalším významným aktérem počátků elektroencefalografie a epileptologie byl Ivan Lesný (obr. 7). Jeho renesanční osobnost se však kromě řady jiných zájmů zapsala zejména do dějin dětské neurologie, jejímž zakladatelem v Československu se stal.

Základy neuroradiologie položil Jan Jirout, autor prvních českých učebnic i německé

proLékaře.cz | 7.10.2026

Obr. 7. Doc. MUDr. Ivan Lesný u EEG přístroje Grass (cca 1949).
(zdroj: MÚA AV ČR, fond Kamil Henner ml.)
Fig. 7. Assoc. Prof. Ivan Lesný, MD, at a Grass EEG machine (c. 1949).
(source: MIA CAS, collection Kamil Henner Jr.)

Obr. 8. MUDr. Karel Lewit a doc. MUDr. Jan Jirout, v pozadí MUDr. Václav Vojta, MUDr. Marta Jindrová, MUDr. Adolf Svoboda na rentgenologickém oddělení kliniky (1952)
(zdroj: MÚA AV ČR, fond Kamil Henner ml.)
Fig. 8. Karel Lewit, MD, and Assoc. Prof. Jan Jirout, MD, with Václav Vojta, MD, Marta Jindrová, MD, and Adolf Svoboda, MD, in the background, in the department's radiology unit (1952).
(source: MIA CAS, collection Kamil Henner Jr.)

monografie. Jirout byl zároveň jedním z protagonistů dodnes častého zaměření českých neurologů na vertebrogenní problematiku. Na klinice se jako první odborník v této oblasti profiloval v časných poválečných letech Rudolf Černý [4], ale o rozvoj funkční diagnostiky a manuální léčby blokád páteře se vedle Jirouta zasloužil zejména další neuroradiologicky zaměřený Hennerův žák Karel Lewit (1916–2014) (obr. 8).

Zakladatelem oboru neurorehabilitace v Československu se stal Karel Obrda, jež k založení rehabilitačního oddělení kliniky krátce po válce vyzval přímo akademik Henner, údajně pod dojmem z návštěvy oddělení pro péči o válečné invalidy za své cesty do USA. Z tohoto oddělení pak vyšel Václav Vojta (1917–2000), který patří k mezinárodně nejznámějším Hennerovým žákům. Na klinice působil v letech 1948–1956, poté do roku 1961 vedl neurologické oddělení IV. dětské kliniky Fakulty všeobecného lékařství UK a do roku 1968 dětské neurologické oddělení Fakultní polikliniky. Ač svůj koncept reflexní lokomoce plně rozvinul až po roce 1968 v německé emigraci, jeho základy položil již na Hennerově klinice.

Bedřich Roth (1919–1989) byl průkopníkem spánkové medicíny v Československu a světově uznávaným autorem prvních prací k tématu narkolepsie a hypersomnie [13].

Kromě výzkumu poruch spánku na Hennerův popud založil specializovanou ambulanci pro extrapyramidová onemocnění, kterou vedl společně s Oldřichem Nevšímalem (1918–2004).

I další Hennerovi žáci a spolupracovníci rozvíjeli na základě Hennerova zadání či ze spontánního zájmu různé podoblasti oboru. Bedřich Drechsler (1915–2004) byl průkopníkem elektromyografie, vydal na to téma v roce 1964 monografii v němčině a po emigraci v roce 1968 dále působil ve Spolkové republice Německo. Armín Široký na klinice založil vestibulární ambulanci a laboratoř. František Švehla se zabýval likvorologií a knižně publikoval svou habilitační práci na téma poruch chůze. František Hanzal vedl neuroinfekční oddělení kliniky.

V neposlední řadě je třeba zmínit učebnice, z nichž se učily generace studentů medicíny i začínajících neurologů. Platí to nejen pro mnohokrát vydávanou Hennerovu Speciální neurologii pro mediky a lékaře [22], ale také Vítkovu Obecnou neurologii [23], na niž navázala opakovaná vydání jeho Obecné neurologické diagnostiky [24]. Oblíbenou vysokoškolskou učebnicí byly také Vymazalovy Základy obecné neurologie [25].

Pečení docentů

Hennerův elektrizující vliv přivedl k neurologii řadu jeho následovníků; ve spojení s jejich vlastními schopnostmi, nabytými znalostmi a klinickými zkušenostmi z nich pak vyrostly významné osobnosti české neurologie, zakladatelé podoborů, přednostové klinik i primáři neurologických oddělení. Akademická potence Hennerovy kliniky byla závidění-hodná a vyvolávala asi u současníků reakce různého druhu. Pověst Hennerovy kliniky s nadsázkou vystihuje dobová anekdota: dva nemocniční lékaři při chůzi Kateřinskou ulicí kolem neurologické kliniky raději přešli na protější chodník, protože jinak by je určitě „Kamil habilitoval". Do stejné kategorie patří dvě kresby datované 1946 a 1947 (obr. 9), jejichž autorem byl nejspíše psychiatr doc. MUDr. Jan Prokop (1903–1952). Při pohledu na časový sled neurologických habilitačních a jmenovacích řízení je zřejmé, že karikaturista vlastně příliš nepřeháněl. „Pečení docentů" bylo v té době opravdu intenzivní, od října 1945 do července 1947 se habilitovalo šest Hennerových žáků (Šercl, Jirout, Šimek, Švehla, Lesný, Servít), a dva další byli jmenováni mimořádnými profesory (Piťha, Vítek) (tab. 1).

proLékaře.cz | 7.10.2026

Obr. 9. Dvě kresby doc. MUDr. Jana Prokopa. (a) Pečení docentů (1946); (b) Habilitare audacter (1947).

Fig. 9. Two drawings by Assoc. Prof. Jan Prokop, MD. (a) Pečení docentů ["Baking of Associate Professors"] (1946). (b) Habilitare audacter (1947).

Pozoruhodné je, že dalších devět příslušníků první a druhé generace Hennerových žáků také získalo venia docendi ve zhuštěném sledu mezi roky 1959 a 1965 (Macek, Mařatský, Obrda, Klimková-Deutschová, Hanzal, Roth, Široký, Drechsler a Vymazal). Další Hennerovi žáci v té době absolvovali profesorská jmenovací řízení – Jan Jirout, Oldřich Starý, Zdeněk Macek a Ivan Lesný v Praze, Miroslav Šercl v Hradci Králové a Jaromír Hrbek v Olomouci (tab. 1). Lze ovšem předpokládat, že podobně jako první vlna habilitací a jmenování profesorů mohla proběhnout až po skončení nacistické okupace, ani tato pozdější kumulace nebyla dána pouze přirozeným akademickým vývojem. Všudypřítomné kádrování způsobilo, že někteří „méně politicky vyspělí" příslušníci první generace dostali příležitost až v uvolněnější atmosféře šedesátých let spolu s aktivními příslušníky druhé generace.

Vývoj Neurologické kliniky v letech okupace, poválečných změn, komunistické diktatury, reformních šedesátých let i počínající normalizace zrcadlil situaci celé společnosti. Komunistický režim sice některým jednotlivcům odbornou a akademickou kariéru usnadnil, většině však prostor pro svobodnou práci zužoval; omezoval možnost cestovat, pobývat na zahraničních pracovištích a účastnit se otevřené vědecké výměny. Některým tak podstatně narušil kariéru, jiné dohnal k emigraci. Mnozí další se vědecké činnosti a akademické dráhy vzdali, pokud měla být podmíněna loajalitou k režimu – okolnostmi, které dnešní generace už naštěstí zná jen z vyprávění.

Závěr

Až do nedávna bývali pravidelnými návštěvníky seminářů Neurologické kliniky starší kliničtí kolegové, ambulantní neurologové a někdejší primáři neurologických oddělení z Čech, kteří se počítali k přímým žákům akademika Hennera. Ukazovali tak, že Hennerova škola nebyla jen historickým pojmem, ale živou sítí osobních vazeb mezi klinikou a neurologickými pracovišti v celé zemi. Stejnou tradici udržovala odborná setkání pořádaná pod názvem Hennerův memoriál, spojená s vyhlašováním cen České neurologické společnosti a s prezentacemi oceněných prací. V posledních dvou desetiletích tato setkání postupně splynula s každoročními sjezdy společnosti. Zanikl i zvyk společných návštěv Hennerova hrobu na Vyšehradě při výročí jeho narození. Vztah k Hennerovu jménu a osobnosti však na jeho klinice i v české neurologii přetrvává.

Smyslem tohoto textu bylo připomenout především první generaci Hennerovy školy: ty, kdo spoluvytvářeli odbornou tradici a ducha kliniky a v tomto duchu pak vychovávali další poválečné generace. My, kteří jsme na kliniku přišli počátkem osmdesátých let, jsme měli ještě to štěstí zastihnout mnohé legendární osobnosti první i následující generace Hennerových spolupracovníků. Potkávali jsme se s nimi na jediném společném lékařském pokoji, naslouchali jejich vyprávěním a vzpomínkám na dávné kolegy a události, a přirozeně tak nasávali atmosféru i historii kliniky. Našich asistentů a docentů jsme se mohli ptát nejen na odborné problémy, ale i na jejich osobní vzpomínky; zpětně je jen škoda, že jsme to nedělali častěji. Právě tak se utváří tradice kliniky: ne pouze z publikací, titulů a funkcí, ale také z vyprávění, drobných historek a živé paměti lidí, kteří tu byli před námi. Snad se tuto štafetu daří alespoň zčásti předávat dál.

Poděkování

Autor děkuje všem svým učitelům, kteří patřili mezi přímé i nepřímé žáky akademika Hennera. Zvláštní poděkování patří PhDr. Marii Bahenské, Ph.D., Mgr. Anně Jonákové, PhDr. Haně Kábové, Ph.D., PhDr. Heleně Kokešové, Ph.D. a Mgr. Vlastě Mádlové za pomoc při studiu archivních materiálů v Masarykově ústavu a Archivu AV ČR, PaedDr. Jaroslavě Sladké za získání vzpomínek Ivana Lesného a paní Věře Roeselové-Piťhové za její osobní a rodinné vzpomínky.

Konflikt zájmů

Autor deklaruje, že v souvislosti s předmětem studie nemá žádný konflikt zájmů.

Literatura

1. Růžička E. 100 let české neurologické kliniky Univerzity Karlovy Ladislav Haškovec a založení Kliniky pro choroby nervové Univerzity Karlovy. Cesk Slov Neurol N 2026; 89/122(1): 27–37. doi: 10.48095/cccsnn202627.

2. Stav osob při c.k. české Karlo-Ferdinandské universitě v Praze (včetně pozdějších názvů, 1882–1998). [online]. Dostupné z: https://kramerius.cuni.cz/uk/periodical/uuid:91a1f28a-b678-42e9-a32b-c9c6f99182e9.

3. Havránková P. Kamil Henner známý i neznámý. Cesk Slov Neurol N 2026; 89/122(2): 107–116. doi: 10.48095/cccsnn2026107.

4. Lesný I. Vzpomínky neurologa [nepublikovaný rukopis]. 1987.

proLékaře.cz | 7.10.2026

5. Pamětní kniha Neurologické kliniky. Masarykův ústav a Archiv akademie věd, Fond Kamil Henner.
6. Havránková P, Förstl H, Růžička E. Život a smrt prof. Kurta Albrechta – posledního přednosty Psychiatricko-neurologické kliniky Německé Karlovy Univerzity v Praze. Cesk Slov Neurol N 2025; 88/121(5): 316–324. doi: 10.48095/cccsnn2025316.
7. Seznam přednášek, kteréž se konati budou na c.k. české Universitě Karlo-Ferdinandské v Praze (včetně pozdějších názvů, 1882–1949). [online]. Dostupné z: https://www.digitalniknihovna.cz/cuni/periodical/uuid:396f6243-c1f8-4b19-a467-afa08f5090c2.
8. Svobodný P. Pražské neurologické kliniky v letech (1936) 1938–1945. Acta Univ Carol Hist Univ Carol Prag 2019; 59(2): 43–68.
9. Hlaváčková L, Svobodný P, Adamec J. Biografický Slovník Pražské Lékařské Fakulty. 1: A–K; 2: L–Ž. Praha: Univerzita Karlova 1993.
10. Káš S. Profesor Václav Piťha – neurolog, budovatel tří klinik. Prakt Lékař 2008; 88(2): 117–119.
11. Roeselová-Piťhová V. Osobní sdělení. 2026.
12. Urbášek P. Rektoři Univerzity Palackého v Olomouci. Jaromír Hrbek – rektor „monarcha". Ž Týd Univerzity Palackého v Olomouci. 2004; 14(7): 7–8.
13. Odvolání z funkce rektora. Located at: Archiv Akademie věd ČR, fond Oldřich Starý, NAD 423, sign. I a, inv. č. 415/2.
14. Káš S. Evžen Ponča. Prakt Lékař 2013; 93(4): 191.
15. Káš S. Profesor MUDr. Karel Mathon, neurolog stíhaný nepřízní osudu. Prakt Lékař 2010; 90(11): 684–686.
16. Káš S. Neurolog profesor MUDr. František Hanzal. Prakt Lékař 2010; 90(3): 185–187.
17. Růžička E. Prof. MUDr. Josef Vymazal, DrSc. osmdesátiletý. Cesk Slov Neurol N 2007; 70/103(3): 346.
18. Henner K. Československá neurologie, její vznik a rozvoj do roku 1965. Časopis Lékařů Čes 1969; 108(28): 825–832.
19. Šimek J, Stein J. Jak číst elektroencefalogram: základy praktické elektroencefalografie a stručný elektroencefalografický atlas. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství 1969.
20. Henner K. Epilepsie a paraepilepsie. Praha: Mladá generace lékařů 1947.
21. Roth B. Narcolepsy and hypersomnia: review and classification of 642 personally observed cases. Schweiz Arch Neurol Neurochir Psychiatr Arch Suisses Neurol Neurochir Psychiatr 1976; 119(1): 31–41.
22. Henner K. Speciální neurologie pro mediky a lékaře. 5., podstatně přepracované a rozšířené vyd. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství 1961.
23. Vítek J. Obecná neurologie. Praha: Lékařské knihkupectví a nakladatelství 1949.
24. Vítek J. Obecná neurologická diagnostika. 3. vyd. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství 1955.
25. Vymazal J. Základy obecné neurologie. Praha: Státní pedagogické nakladatelství 1975.

Soutěž o nejlepší práci

publikovanou v časopise Česká a slovenská neurologie a neurochirurgie

V roce 2026, stejně jako v předchozích letech, probíhá soutěž o nejlepší článek v časopise Cesk Slov Neurol N.
Zařazeny budou práce otištěné v číslech 2026/1–6.

Předem děkujeme všem autorům za zaslané příspěvky.